

Srdce rozechřáté Slovem: život s Písmem svatým (II)

Ježíšova modlitba byla hluboce zakořeněná v Božím slově. A tak to má být i s naším dialogem s Bohem na ulici.

21.11.2017

Z evangelií poznáváme, jak často Pán ve svém kázání poukazoval na Písmo svaté. Při jedné příležitosti mluvil jasně o svém božství, o tom, jak je jedno s Otcem (por. Jn 5,19...). Jeho posluchači ho zmateně poslouchali,

byli dokonce pohoršeni, když jim říkal: „Zkoumáte Písma, protože vy myslíte, že v nich máte věčný život - a právě Písma svědčí o mně“ (Jan 5,39). Učení, které slyšeli z Ježíšových úst, chápali jako zkoušku, které musí čelit při své horlivosti o ochranu víry svých otců, neboť jejich chápání věcí ještě na vyšší úroveň nedorostlo. Museli se připravit, od toho samého Boha, na přijetí „celé pravdy“ (Jan 16,13): pravdy živé, pravdy v Osobě, kterou je Ježíš Kristus. Proto církev povzbuzuje všechny křesťany, aby se stále více prohlubovali v „nesmírně cenném poznání Ježíše Krista (Flp 3,8) častou četbou posvátných Písem.“[1]

Prelát Opus Dei nás vybízí, abychom znovu zaměřili náš pohled na „osobu Ježíše Krista, kterého toužíme poznat, stýkat se s ním a milovat ho.“[2] A protože podle slov svatého Jeronýma „neznalost Písem je neznalost Krista“[3], Písmo svaté

bude nabývat na důležitosti s tím, jak postupujeme na naší cestě křesťana, až „budeme dýchat s evangeliem, s Božím slovem.“[4] Je-li Písmo svaté „duší celé teologie“[5], má být také ve středu našeho uvažování a života.

Kdosi řekl: „co by se stalo, kdybychom zacházeli s Biblí tak, jako zacházíme se svým mobilem?

Kdybychom ji nosili stále s sebou – nebo jen kapesní vydání evangelia – co by se stalo? Kdybychom se vraceli v případě, že ji zapomeneme? – Když zapomeneš mobil a zjistíš to, hned se vrátíš jej hledat. Kdybychom tak otevírali Bibli několikrát denně a četli Boží poselství, která jsou tam obsažena, stejně jako čteme sms-ky? Co by se stalo?“[6]

Od Písma k životu

Když psal svatý Pavel Timotejovi, který byl v čele církve v Efesu, připomíná mu: „Od dětství znáš svatá písmo; ta tě mohou naučit

moudrosti, abys dosáhl spásy vírou v Krista Ježíše. Všechno, co je v nich napsáno, je vdechnuto Bohem a hodí se k poučování, k usvědčování, k napravování a k výchově ve spravedlnosti. Tak je potom Boží člověk dokonalý, důkladně vyzbrojený pro každé dobré dílo“ (2 Tim 3,15-17). Apoštol doslova říká, když se držíme řeckého textu, že Boží člověk - který žije z jeho Slova - je „vybaven“ ke skutkům: má už vše, co je potřebné k životu apoštola. Příměji to říká žalmista, když rozjímá nad Božím slovem v žalmu 119: „Zákon tvých úst je mi dražší, než tisíce hřiven zlata nebo stříbra“ (Žal 119[118],72).

Ježíš nás volá, abychom se s ním ztotožnili, abychom v něm žili. A čeká na nás, jak často říkal svatý Josemaría, v „chlebě a slově“[7]: v tichosti a účinně v eucharistii, a otevřený k rozhovoru, modlitbě. Tento dialog, i když je o spoustě věcí

našeho každodenního života, nachází svůj nejnaternější střed v Písmu. Taková byla Ježíšova modlitba: hluboce zakořeněná v Božím slově. A taková má být i ta naše. „Až otevřeš svaté evangelium, uvědom si, že musíš nejen znát, ale i prožívat skutky a výroky Kristovy, o nichž se tu vypráví. Na každické stránce jsou shromážděny jednotlivé podrobnosti proto, abys je zhmotnil za konkrétních okolností vlastního života. Pán nás katolíky povolal, abychom kráčeli v jeho těsné blízkosti, a v Písmu svatém nalezneš Život Ježíšův; navíc zde ale musíš objevit i život svůj. Také ty se musíš naučit tázat jako apoštol plný lásky: 'Pane, co chceš, abych pro tebe učinil?' 'Boží vůli!' zní se vši rozhodností ve tvé duši. Otvírej tedy každý den evangelium, aby se jeho četba i prožitek staly tvým konkrétním úkolem. Tak jednali svatí.“[8]

„Viva lectio est vita bonorum“[9], říkal svatý Řehoř Veliký: život svatých je živé čtení Písma; čtení vtělené, proměněné v gesta, slova, skutky. Pokud Otcové církve říkali, že Vtělením se Boží slovo zkrátilo[10], i v životech svatých se zkracuje Ježíš: Boží slovo se stává maličkým, aby se posléze po světě rozšířilo svými skutky a slovy. Tak jak se v dějinách střídají generace křesťanů, „svoji řeč předává jeden den druhému, noc noci sděluje poznatky (...). Jejich tón zvučí celičkou zemí, zní jejich hovor po širém světě“ (Žal 19[18],3.5).

Určitě není náhodou, uvažoval Benedikt XVI., „že velké spirituality, jež poznamenaly dějiny církve, se zrodily z výslovného vztahu k Písmu“[11]: síla těchto větví velkého stromu církve se odvozuje z „moci Božího Ducha“ (Řím 15,19), který „zkoumá všecko, i hlubiny Boží“ (1 Kor 2,10). Tak je to i s osobními konverzemi a mnoha životy

vedenými v hluboké a zároveň obyčejné svatosti. Procházejí dějinami bez povšimnutí, jejich mocný vliv je jim nadřazen, a pouze Bůh o něm ví: „Dějiny jsou plné skrytých svatých!“[12] Oni všichni se sytí Písmem: nejen z chleba žije člověk, „ale z každého slova, které vychází z Božích úst“ (Mt 4,4).

Obohacovat se jeho slovy

Aby se Boží slovo stalo pokrmem našich duší, musíme být připraveni naslouchat, dokonce i tehdy, když úplně nerozumíme, co nám chce Bůh říci. Je možné, že zpočátku apoštolové úplně eucharistické řeči Pána v Kafarnaum nerozuměli; ale svatý Petr mu, jménem ostatních - ale i naším jménem -, odpověděl: „Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova věčného života“ (Jan 6,68). I Panna Maria ne vždy všemu, co Ježíš konal a říkal, rozuměla, ale v tichosti tomu naslouchala a promýšlela: „všechno

to uchovávala ve svém srdci“ (Lk 2,51).

„Všichni se můžeme - říká papež František - trochu zlepšit v této věci: stát se lepšími posluchači Božího slova, abychom se o naše slova ochudili a o jeho slova se současně obohatili. Myslím na kněze, který má za úkol kázat. Jak může kázat, když předtím neotevřel své srdce, nenaslouchal v tichosti Božímu slovu? (...) Myslím na otce a matku, kteří jsou prvními vychovateli: jak mohou vychovávat, když jejich svědomí není ozařováno Božím slovem, když jejich způsob myšlení a konání není vedeno Slovem? (...) A myslím na katechety, na všechny vychovatele: není-li jejich srdce rozpáleno Slovem, jak mohou zapálit srdce ostatních, dětí, mladých lidí, dospělých? Nestačí číst Písmo svaté, je třeba naslouchat Ježíši, který v něm mluví.“[13] Jestliže se vždy snažíme růst v tomto postoji, který je

rovněž živen studiem a duchovní četbou, budeme moci stále více říkat s prorokem Jeremiášem: „Jakmile se objevila tvá slova, pozřel jsem je. Tvá slova mi byla veselím a radostí srdce“ (Jr 15,16).

Čtení a meditace Písma vyžaduje čas a klid. „V Boží přítomnosti, při poklidné četbě textu, je dobré se kupříkladu zeptat: 'Pane, co říká tento text mně? Co chceš v mém životě změnit tímto sdělením? Co se mi v tomto textu příčí? Proč mne právě toto nezajímá?' anebo 'Co se mi zamlouvá, co ve mně toto Slovo podněcuje? Co mě přitahuje? Proč mě přitahuje?'“^[14] Při rozmluvě, vyučování, když jsou přítomni kázání, lidé jsou vděční, uvádějí-li se citace Písma. Tyto citace ale nesmí být pouhou ozdobou nebo jakousi pomůckou k tomu, aby se mohlo hovořit o nějakém tématu: Boží slovo má být oporou a má ozářit to, o čem se mluví; posvátný text má být

zabalen teplem toho, kdo ho studoval a uvažoval nad ním svou myslí a srdcem.

Je také třeba naslouchat tam, kde Ježíš mlčí. „Z evangelií víme - napsal nedávno emeritní papež Benedikt XVI. -, že Ježíš často trávil čas v noci „na hoře“, v modlitbě, v rozhovoru s Otcem. Víme, že Ježíšova slova, to, co říkal, mají svůj původ v tichu, a právě v něm Ježíš dospíval. Proto je logické, že jeho slovu se může správně porozumět, pokud i my vstoupíme do jeho mlčení: když se mu naučíme naslouchat z jeho mlčení. Jistě jsou třeba ke správné interpretaci Ježíšových slov znalosti historie, které nás učí porozumět době a jazyku daného dějinného okamžiku. Ale to samo o sobě nestačí, chceme-li pochopit hloubku Pánova poselství. Když dnes čteme komentáře k evangeliím, čím dál tím více rozsáhlejší, jsme nakonec zklamáni. Dozvíme se hodně o dané

době, seznámíme se s množstvím teorií, ty ale k pochopení textu nijak nepřispějí. Člověk si nakonec řekne, že v té přemíře slov něco základního chybí: vstoupit do mlčení Ježíše, kde se rodí jeho slovo. Nedokážeme-li vstoupit do tohoto ticha, dostane se k nám jen zdání tohoto slova a ve skutečnosti mu neporozumíme.“[15]

Z rukou svatého Josemaríi

„Každý světec představuje jakýsi paprsek světla, který proudí z Božího slova.“[16] A v Díle dostává evangelium zvláštní světlo z učení a z životní zkušenosti svatého Josemaríi. Jako on vstupujeme do života Ježíše „jako další osoba“: jsme Josefem, Šimonem, Natanaelem, Šimonem Cyrenejským, Marií Magdalskou... a hlavně samotným Kristem, dětmi v Synu. Bylo řečeno, že i když můžeš zahnat hlad nějakého člověka tím, že mu dáš rybu, mnohem větší hodnotu má,

když ho naučíš ryby lovit. Stejně tak nám svatý Josemaría dal nejenom své poznámky ke svatému textu, ale také nás naučil ho číst: jako dítě nad ním uvažovat. Jeho učení nám pomáhá prohloubit naše znalosti evangelia a evangelium samotné nám pomáhá lépe pochopit ducha, který mu Bůh vtiskl, který je „starý jako evangelium, a jako evangelium nové.“[\[17\]](#) Proto například některé formy křesťanské formace začínají komentovaným čtením evangelia; a proto se v centrech Díla zakončuje den jednoduchým a krátkým komentářem evangelia toho dne.

Už v roce 1933 si svatý Josemaría stručně okomentoval výběr 112 textů Nového zákona. Byla to sestava osmi rukou popsaných kartiček s názvem: „Slova Nového zákona, často opakovaná a meditovaná.“[\[18\]](#) Každá byla asi opatřena nějakým indexem, na papíře nebo přímo v mysli: Ježíšova slova a gesta, epizody nebo

dialogy, které k nám výmluvně promlouvají, jejichž poslech nebo četba nás některého dne osvítila, aniž by se jednalo o nějakou zvláštní událost: v určitém okamžiku, prostředí naší duše nebo za určitých okolností... Možná byly odpovědi na něco, co jsme hledali, co nás překvapilo nebo nám přineslo bezpečí. Posílily nás ve víře, na naší cestě, v lásce. Četba evangelia nám hodně prospívá, i v rámci liturgie: někdy nám verš z Nového zákona pomůže v meditaci během dne a stane se prostředkem, jak si uchovat Boží přítomnost.

Panna Maria nás na této cestě doprovází, abychom poznali Krista a následovali ho zblízka, jako prvních dvanáct apoštolů[19]: „Maria, ženo, jež umíš naslouchat, učiň, abychom slyšeli; abychom zaslechli slovo tvého syna Ježíše uprostřed tisíců slov tohoto světa (...). Maria, ženo, která se umíš rozhodovat, osviť naši

mysl a naše srdce, abychom se dokázali řídit slovem tvého syna Ježíše bez zaváhání (...). Maria, ženo činu, učiň, aby naše ruce i nohy kráčely 'rychle' k druhým lidem, abychom přinášeli křesťanskou lásku a lásku tvého syna Ježíše, abychom přinášeli, jako ty, světlo evangelia do světa.“[20]

Guillaume Derville

* * *

[1] II. vatikánský koncil, dogm. konst. Dei Verbum (18-XI-1965), 25

[2] F. Ocáriz, Pastýřský dopis, 14-II-2017, 8

[3] Svatý Jeroným, Comentariorum in Isaiam, Prólogo (PL 24, 17)

[4] F. Ocáriz, Pastýřský dopis, 5-IV-2017

[5] II. vatikánský koncil, Decreto Optatam Totius (28-X-1965), 16

- [6] František, Angelus, 5-III-2017
- [7] Svatý Josemaría, Jít s Kristem, 122
- [8] Svatý Josemaría, Výheň, n. 754
- [9] Svatý Řehoř Veliký, Moralia in Job 24,8,16: PL 76, 295
- [10] Por. Benedikt XVI., Ap. exhortace Verbum Domini (30-IX-2010), 12
- [11] Benedikt XVI., Verbum Domini, 48
- [12] František, Kázání z Domu sv. Marty, 11-V-2017
- [13] František, Promluva, 4-X-2013
- [14] František, Ap. exhortace Evangelii Gaudium (24-XI-2013), 153
- [15] Benedikt XVI., epilog k druhému anglickému vydání, R. Sarah - Síla ticha (Fayard, 2016; Ignatius, 2017)

[16] Benedikt XVI., Verbum Domini,
48

[17] Svatý Josemaría, Dopis 9-I-1932,
91 (citováno v E. Burkhart – J. López,
Každodenní život a svatost v učení
svatého Josemaríi, Rialp, Madrid
2010, sv. I, str. 17)

[18] Por. Francisco Varo, San
Josemaría Escrivá de Balaguer,
“Palabras del Nuevo Testamento,
repetidas veces meditadas. Junio –
1933”, v Studia et Documenta 1
(2007) 259-286

[19] Por. Svatý Josemaría, Boží
přátelé, 299

[20] František, Modlitba k Marii, 31-
V-2013

.....

srdce-rozehrate-slovem-zivot-s-pismem-
svatym-ii/ (06.08.2025)